

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

18. ledna 2007*

Ve věci C-359/05,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím tribunal de grande instance de Brive-la-Gaillarde (Francie) ze dne 9. září 2005, došlým Soudnímu dvoru dne 26. září 2005, v řízení

Estager SA

proti

Receveur principal de la recette des douanes de Brive,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení C. W. A. Timmermans, předseda senátu, J. Klučka, R. Silva de Lapuerta (zpravodaj), J. Makarczyk a G. Arestis, soudci,

* Jednací jazyk: francouzština.

generální advokát: M. Poiares Maduro,
vedoucí soudní kanceláře: B. Fülöp, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 7. září 2006,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Estager SA F. Genot-Delbecque a N. Petrignet, avocates,
- za francouzskou vládu G. de Berguesem a J.-C. Graciou, jako zmocněnci,
- za Komisi Evropských společenství J.-F. Pasquierem a P. Aaltem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 26. října 2006,

vydává tento

Rozsudek

- ¹ Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu nařízení Rady (ES) č. 1103/97 ze dne 17. června 1997 o některých ustanoveních týkajících se zavedení eura (Úř. věst. L 162, s. 1; Zvl. vyd. 10/01, s. 81) a nařízení Rady (ES) č. 974/98 ze dne 3. května 1998 o zavedení eura (Úř. věst. L 139, s. 1; Zvl. vyd. 10/01, s. 111).

- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Estager SA (dále jen „Estager“) a receveur principal de la recette des douanes de Brive (dále jen „receveur principal“) ve věci zvýšení daně uplatňované na produkci mouky, krupice a krupičky z měkké pšenice dodanou nebo uváděnou na trh za účelem lidské spotřeby (dále jen „daň“) během přechodu na euro.

Právní rámec

Právní úprava Společenství

- 3 Podle článku 1 nařízení č. 1103/97:

„Pro účely tohoto nařízení se:

- „právními nástroji“ rozumějí právní předpisy, správní akty, soudní rozhodnutí, smlouvy, jednostranné právní akty, platební nástroje jiné než bankovky a mince a ostatní nástroje mající právní účinek,

[...]“

- 4 Článek 3 uvedeného nařízení stanoví:

„Zavedení eura nepůsobí změnu jakýchkoli ustanovení právních nástrojů ani osvobození od dluhu, ani neopravňuje k nesplnění právních závazků, ani nepřiznává

některé ze stran oprávnění takový právní nástroj jednostranně změnit či ukončit jeho platnost. Toto ustanovení se použije, nedohodnou-li se strany jinak.“

5 Článek 4 téhož nařízení stanoví:

„1. Přepočítací koeficienty budou přijaty v podobě jednoho eura vyjádřeného v jednotlivých národních měnách zúčastněných členských států. Budou vyjádřeny na šest platných číslic.

2. Přepočítací koeficienty nebudou při přepočtech zaokrouhlovány ani upravovány na méně platných číslic.

3. Přepočítací koeficienty se použijí pro přepočty mezi jednotkou euro a národními měnovými jednotkami v obou směrech. Inverzní koeficienty odvozené z přepočítacích koeficientů se nebudou používat.

4. Peněžní částky, které mají být přepočteny z některé národní měnové jednotky na jinou, budou nejprve přepočteny na peněžní částku vyjádřenou v jednotce euro, přičemž tato částka smí být zaokrouhlena, avšak nejméně na tři desetinná místa, a poté budou přepočteny na druhou národní měnovou jednotku. Jiný způsob přepočtu lze použít jen tehdy, přinese-li stejné výsledky.“

6 Článek 5 nařízení č. 1103/97 zní takto:

„Peněžní částky, které mají být zaplacený či vyúčtovány, budou při zaokrouhlování po přepočtu na jednotku euro podle článku 4 zaokrouhleny nahoru nebo dolů na nejbližší cent. Při přepočtu na národní měnovou jednotku budou peněžní částky, které mají být zaplacený nebo vyúčtovány, zaokrouhleny nahoru nebo dolů na nejbližší dílčí jednotku, nebo pokud taková dílčí jednotka neexistuje, na nejbližší existující jednotku, anebo podle vnitrostátních právních předpisů nebo zvyklostí na násobek nebo zlomek dílčí jednotky nebo národní měnové jednotky. Vede-li použití přepočítacího koeficientu k výsledku nacházejícímu se přesně ve středu, zaokrouhlí se částka nahoru.“

7 Článek 7 nařízení č. 974/98 stanoví, že nahrazení měny jednotlivých zúčastněných členských států eurem nemění samo o sobě denominaci právních nástrojů existujících ke dni nahrazení.

8 Článek 14 téhož nařízení stanoví:

„Odkazují-li právní nástroje existující ke konci přechodného období na národní měnové jednotky, považují se tyto odkazy za odkazy na jednotku euro podle příslušných přepočítacích koeficientů. Použijí se pravidla pro zaokrouhlování stanovená v nařízení [...] č. 1103/97.“

9 Na základě článku 1 nařízení Rady (ES) č. 2866/98 ze dne 31. prosince 1998 o přepočítacích koeficientech mezi eurem a měnami členských států přijímajících euro (Úř. věst. L 359, s. 1) je neodvolatelně stanovený přepočítací koeficient mezi eurem a francouzským frankem jedno euro za 6,55957 FRF.

Vnitrostátní právní úprava

- 10 Daň byla zavedena článkem 1618f francouzského code général des impôts (všeobecný daňový zákoník). Před zavedením eura její výše činila 100 FRF za tunu mouky, krupice a krupičky z měkké pšenice.
- 11 Článek 1 odst. 1 zákona č. 2000-517 ze dne 15. června 2000, kterým se vláda zmocňuje k vydání legislativního nařízení o úpravě hodnoty některých částek vyjádřených v právních předpisech ve francích na eura (JORF ze dne 16. června 2000, s. 9063), stanoví, že vláda je oprávněna legislativním nařízením přijmout nezbytná opatření k úpravě přechodu některých částek vyjádřených v právních předpisech ve francouzských francích na eura.
- 12 Legislativní nařízení č. 2000-916 ze dne 19. září 2000 o úpravě výše některých částek vyjádřených v právních předpisech ve francích na eura (JORF ze dne 22. září 2000, s. 14877) přijaté na základě uvedeného zákona stanovilo částku daně na 16 eur od 1. ledna 2002.
- 13 Článek 1 uvedeného legislativního nařízení stanoví:

„V souladu s článkem 14 nařízení [č. 974/98] se částky vyjádřené ve francích obsažené v právních předpisech [...] k 1. lednu 2002 nahrazují částkami v eurech, přičemž se použije oficiální koeficient a pravidla Společenství pro zaokrouhlování.

[...]“

- 14 Podle zprávy prezidenta republiky týkající se legislativního nařízení č. 2000-916 (JORF ze dne 22. září 2000, s. 14876):

„Nařízení Společenství č. 1103/97 [...] a č. 974/98 [...] stanoví, že odkazují-li právní předpisy na národní měnové jednotky, považují se tyto odkazy od 1. ledna 2002 za odkazy na jednotku euro podle oficiálního přepočítacího koeficientu 6,55957 [FRF] za 1 euro, se zaokrouhlením na dvě desetinná místa.

Výsledek získaný použitím těchto pravidel bude v některých případech málo čitelný a zapamatovatelný, což v důsledku způsobuje riziko obtížnějšího použití předpisů, ve kterých se dotčené měnové odkazy vyskytují.

Pro zachování srozumitelnosti právní úpravy, a tím zjednodušení jejího správného použití se tedy jeví nezbytné stanovit měnové částky uvedené v některých předpisech v eurech bez desetinných míst nebo ve výraznějších hodnotách.

[...]

Toto legislativní nařízení, přijaté na základě zmocnění [uděleného zákonem č. 2000-517], se řídí následujícími zásadami.

Jelikož úpravu předpisů je třeba odůvodnit snahou o zachování jejich čitelnosti, jsou v první řadě změněny pouze peněžní částky, které mohou být v tomto ohledu pouze obtížně vyjádřeny hodnotami se dvěma desetinnými místy za čárkou.

Prosté použití pravidel Společenství pro přepočítání a zaokrouhlování musí zůstat zásadou a úpravy výjimkou. Z toho vyplývá, že částky již vyjádřené v centech nejsou v zásadě měněny.

[...]

Veškeré úpravy vstupují v platnost dne 1. ledna 2002, dnem konečného a úplného nahrazení franku eurem.

[...]“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 15 Jelikož Estager měla za to, že použití nařízení č. 1103/97, č. 974/98 a č. 2866/98 mělo vést ke stanovení částky daně ve výši 15,24 eur, a nikoli ve výši 16 eur, požádala dopisem ze dne 12. března 2002 receveur principal o vrácení části daně zaplacené touto společností od 1. ledna 2002.
- 16 Rozhodnutím ze dne 26. března 2002 receveur principal tuto žádost o vrácení zamítl.

- 17 Dne 24. března 2002 podala Estager u předkládajícího soudu žalobu proti receveur principal za účelem vrácení částek, které byly podle ní zaplacený neprávem.
- 18 Za tohoto stavu tribunal de grande instance de Brive-la-Gaillarde rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Jsou ustanovení legislativního nařízení č. 2000-916 [...] týkající se přepočtu daně [...] uplatňované na produkci mouky, krupice a krupičky z měkké pšenice ze 100 [FRF] na 16 eur v souladu s nařízením Společenství týkajícími se zavedení eura?“

K předběžné otázce

- 19 Podstatou předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda nařízení č. 1103/97 a č. 974/98 brání vnitrostátní právní úpravě, kterou byla při přepočtu na eura částky takové daně, jako je daň dotčená v původním řízení, tato částka převedena na částku vyšší, než by byla částka vyplývající z použití pravidel pro přepočet stanovených v uvedených nařízeních.
- 20 Pro zodpovězení této otázky je třeba vycházet jak ze znění ustanovení uvedených nařízení, tak i z jejich účelu.
- 21 V tomto ohledu je namístě připomenout, že Soudní dvůr již měl v bodech 30 až 34 svého rozsudku ze dne 14. září 2004, Verbraucher-Zentrale Hamburg (C-19/03, Sb. rozh. s. I-8183), příležitost přezkoumat účel nařízení č. 1103/97.

22 Z tohoto přezkumu vyplývá, že cílem tohoto nařízení je zajistit, že přechod na jednotnou měnu se uskuteční, aniž by byly dotčeny závazky, které na sebe již dříve vzali občané a podniky. Z tohoto hlediska čtvrtý bod jeho odůvodnění stanoví, že „[...] právní jistota v raném stadiu umožní občanům a podnikům optimální přípravu“. Podle sedmého bodu jeho odůvodnění „[...] je všeobecně přijímanou právní zásadou, že zavedení nové měny neovlivňuje trvání smluv a jiných právních nástrojů“. Tentýž bod odůvodnění dále uvádí, že cílem ustanovení nařízení č. 1103/97, která se týkají uvedeného trvání, je „poskytnout právní jistotu a transparentnost hospodářským subjektům, a zejména spotřebitelům [...]“. Článek 3 první věta uvedeného nařízení stanoví, že „[z]avedení eura nepůsobí změnu jakýchkoli ustanovení právních nástrojů, ani osvobození od dluhu, ani neopravňuje k nesplnění právních závazků, ani nepřiznává některé ze stran oprávnění takový právní nástroj jednostranně změnit či ukončit jeho platnost“ (výše uvedený rozsudek Verbraucher-Zentrale Hamburg, bod 31).

23 Mimoto je třeba připomenout, že podle článku 7 nařízení č. 974/98 „[n]ahrazení měny jednotlivých zúčastněných členských států eurem nemění samo o sobě denominaci právních nástrojů existujících ke dni nahrazení“.

24 K dosažení cíle neutrality přechodu na euro rovněž přispívá i stanovení pravidel týkajících se přepočtů. Snaha o co možná největší neutralitu těchto postupů pro občany i podniky totiž předpokládá, jak uvádí dvanáctý bod odůvodnění nařízení č. 1103/97, že bude zabezpečena „vysoká míra přesnosti při přepočtech“. Článek 4 odst. 1 téhož nařízení stanoví, že přepočítací koeficienty jsou „vyjádřeny na šest platných číslic“. Tentýž článek ve svém odstavci 2 dále stanoví, že „[p]řepočítací

koeficienty nebudou při přepočtech zaokrouhlovány ani upravovány [...]“, a ve svém odstavci 3, že „[i]nverzní koeficienty odvozené z přepočítacích koeficientů se nebudou používat“, přičemž toto posledně uvedené ustanovení podle desátého bodu odůvodnění téhož nařízení směřuje k tomu, aby bylo zamezeno „závažným nepřesnostem, zejména v případě vysokých částek“ (výše uvedený rozsudek Verbraucher-Zentrale Hamburg, bod 32).

- 25 Zásada trvání právních nástrojů a cíl neutrality přechodu na euro se použijí na „ustanovení“ nebo „denominaci“ „právních nástrojů“ ve smyslu nařízení č. 1103/97 a č. 974/98.
- 26 Je přitom nepochybné, že částka takové daně, jako je daň dotčená v původním řízení, představuje „ustanovení právního nástroje“ ve smyslu článku 3 nařízení č. 1103/97.
- 27 Je tudíž třeba přezkoumat, zda nařízení č. 1103/97 a č. 974/98 brání vnitrostátní právní úpravě, kterou byl při přechodu na euro současně proveden přepočet na eura a zvýšení částky takové daně.
- 28 Ve věci v původním řízení je nesporné, že francouzský zákonodárce přijetím legislativního nařízení č. 2000-916 zamýšlel při stanovení částky daně uplatnit právní předpisy Společenství týkající se zavedení eura.
- 29 Jak totiž vyplývá jak ze zprávy prezidentu republiky týkající se legislativního nařízení č. 2000-916, tak z jasného znění jeho čl. 1 odst. 1, toto legislativní nařízení má podle nařízení č. 1103/97 a č. 974/98, jakož i podle oficiálního přepočítacího koeficientu od 1. ledna 2002 nahradit částky vyjádřené v právních předpisech ve francouzských francích částkami v eurech.

- 30 Z této zprávy a z článku 2 legislativního nařízení č. 2000-916 rovněž vyplývá, že pro zachování srozumitelnosti právní úpravy a zjednodušení jejího použití je cílem některých ustanovení tohoto legislativního nařízení upravit některé částky v eurech vypočítané na základě pravidel Společenství pro přepočítání uvedených v článku 1 téhož legislativního nařízení.
- 31 Francouzská vláda a Komise Evropských společenství přitom ve svých písemných vyjádřeních nezpochybňují, že ke zvýšení částky daně skutečně došlo, jelikož jak posledně uvedené, tak Estager společně uznávají, že striktní použití jednak přepočítacího koeficientu mezi eurem a francouzským frankem neodvolatelně stanoveného článkem 1 nařízení č. 2866/98, a jednak pravidel pro zaokrouhlování stanovených v článku 5 nařízení č. 1103/97 by muselo vést ke stanovení částky daně ve výši 15,24 eur, a nikoli 16 eur.
- 32 V tomto ohledu je sice pravda, že jak uvádí francouzská vláda, nařízení č. 1103/97 a č. 2866/98 nijak nezasáhla do daňové pravomoci členských států a jejich možnosti zvýšit částku svých daní, nic to však nemění na tom, že přepočítání částky daně na eura musí za okolností, jako jsou okolnosti sporu v původním řízení, být proveden v souladu s ustanoveními nařízení č. 1103/97, jakož i se zásadou trvání právních nástrojů a s cílem neutrality přechodu na eura.
- 33 To zahrnuje zejména požadavky právní jistoty a transparentnosti umožňující chránit očekávání hospodářských subjektů při zavádění eura. Jak totiž vyplývá ze sedmého bodu odůvodnění nařízení č. 1103/97, cílem ustanovení téhož nařízení týkajících se trvání smluv a jiných právních nástrojů je zajistit právní jistotu a transparentnost pro hospodářské subjekty.

- 34 Z toho vyplývá, že pokud členský stát současně provede přepoččet na eura a zvýší částku daně, jak je tomu ve věci v původním řízení, musí zajistit, aby byla pro hospodářské subjekty zachována právní jistota a transparentnost.
- 35 Dodržování těchto požadavků předpokládá zejména, že uvedené subjekty mohou v dotčených právních předpisech jasně odlišit rozhodnutí orgánů tohoto členského státu o zvýšení částky daně od postupu při přepočtu této částky na eura.
- 36 Předkládajícímu soudu přísluší ověřit, zda je tomu tak ve věci v původním řízení.
- 37 S ohledem na všechny předcházející úvahy je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že nařízení č. 1103/97 a č. 974/98 je třeba vykládat tak, že brání vnitrostátní právní úpravě, kterou byla při přepočtu na eura částky takové daně, jako je daň dotčená v původním řízení, tato částka převedena na částku vyšší, než by byla částka vyplývající z použití pravidel pro přepoččet stanovených v těchto nařízeních, ledaže toto zvýšení splňuje požadavky právní jistoty a transparentnosti zaručené uvedenými nařízením, což znamená, že dotčené právní předpisy umožňují jasně odlišit rozhodnutí orgánů členského státu o zvýšení této částky daně od postupu při přepočtu této částky na eura. Předkládajícímu soudu přísluší ověřit, zda je tomu tak ve věci, která mu byla předložena.

K nákladům řízení

38 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

Nařízení Rady (ES) č. 1103/97 ze dne 17. června 1997 o některých ustanoveních týkajících se zavedení eura a nařízení Rady (ES) č. 974/98 ze dne 3. května 1998 o zavedení eura je třeba vykládat tak, že brání vnitrostátní právní úpravě, kterou byla při přepočtu na eura částky takové daně uplatňované na produkci mouky, krupice a krupičky z měkké pšenice dodanou nebo uváděnou na trh za účelem lidské spotřeby, jako je daň dotčená v původním řízení, tato částka převedena na částku vyšší, než by byla částka vyplývající z použití pravidel pro přepočet stanovených v těchto nařízeních, ledaže toto zvýšení splňuje požadavky právní jistoty a transparentnosti zaručené uvedenými nařízeními, což znamená, že dotčené právní předpisy umožňují jasně odlišit rozhodnutí orgánů členského státu o zvýšení částky daně od postupu při přepočtu této částky na eura. Předkládajícímu soudu přísluší ověřit, zda je tomu tak ve věci, která mu byla předložena.

Podpisy.